

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/58
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.11.2023/38
Karar Numarası : 2023/880
Başvuran : G.V.
Başvuran Vekili : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın sağlık hakkının ihlal edildiği iddiası ile nakil talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Doktor ile Kurum personelinin kendisi aleyhine iş birliği yaparak istediği ilacın reçete edilmesinin önüne geçildiğini, açık ceza infaz kurumuna geçiş hakkının olduğunu fakat psikolojik durumu nedeniyle Kurum İdaresi tarafından nakline izin verilmediğini, üç yıldır ailesiyle görüşme sağlayamadığını ve bu nedenle kendisine sürekli zarar verdiğini iddia etmekte; öncelikle ailesinin ikamet ettiği şehre, bu sağlanamazsa herhangi bir rehabilitasyon merkezine naklinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın psikolojik ve diğer rahatsızlarının tedavisi için birçok kez Afyonkarahisar Devlet Hastanesine sevk edildiği, aile hekimi ve sevk edildiği Hastanede görev yapan ilgili doktorlar tarafından muayene edilerek reçete edilen ilaçların başvurana teslim edildiği,

b. Engelli raporu için Afyonkarahisar Devlet Hastanesine sevk edilmesi sonucunda Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Bölümü tarafından *engel oranı gerektirir nitelikte psikopatoloji saptanmadı engel oranı 0(sıfır)* şeklinde rapor düzenlendiği, bu sebeple başvuranın R tipi kapalı ceza infaz kurumuna naklinin yapılamadığı,

c. Başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma tarihinin gelmiş olmasının kazanılmış hak teşkil etmediği ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarını sağlaması için çaba göstermesi gerektiği, başvuranın disiplin cezasının bulunmaması veya bulunmaktaysa kaldırılmış olmasının iyi halli olduğuna tek başına karine teşkil etmeyeceği, iyi halin belirlenmesine ilişkin mevzuat tarafından aranan diğer koşulların da sağlanması gerektiği, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine ilişkin yapılan

değerlendirmede; iyi halli olmadığına, açık ceza infaz kurumuna gönderilmesinin uygun olmadığına, 27/3/2023 tarihinde tekrar değerlendirilmek üzere altı ay denenmesine, karara karşı başvuranın İnfaz Hakimliği ile Ağır Ceza Mahkemesine başvurabileceğine ilişkin karar alındığı, başvuran tarafından öne sürülen iddiaların asılsız olduğu belirtilmiştir.

4. Başvuran tarafından Kurumumuza yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." ve sekizinci fıkrasında yer alan "9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır." delaleti ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir. "

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır

13. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşme'nin (AİHS) 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmeksizin işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde AİHS'in 15'inci maddesi ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörülmemiştir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Selmouni/Fransa [BD]*, B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95.).

14. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para.86.).

15. Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre, mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (Avrupa Konseyi, CPT, *Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri*, 1993, para.34.).

16. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma" başlıklı 26'ncı maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür."

17. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır."

18. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür. (2) Hükümlü, kurumun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür. Her ne amaçla olursa olsun, bilerek kendi yaşamlarını ve bedensel bütünlüklerini tehlikeye düşürecek eylemlere girişmeleri, cezanın yerine getirilmesine katlanma yükümlülüğünün ihlali sayılır.”

19. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “İyileştirme programları” başlıklı 25’inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Hükümlü, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 67 nci maddesi uyarınca iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür. Hükümlünün belirlenen programlara katılımı ve gelişimi takip edilerek altı ayda bir değerlendirilir. İlgili servislerce hazırlanan gözlem değerlendirme veya gelişim değerlendirme raporları, idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan değerlendirmelere esas teşkil eder.”

20. Başvuranın doktor ile Kurum personelinin kendisi aleyhine iş birliği yaparak talep ettiği ilacın reçete edilmesinin önüne geçildiği iddiasına ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından gönderilen başvurana ait sağlık evrakları incelendiğinde; başvuranın Hastanenin ilgili polikliniklerine sevkinin sağlanarak ilaçlarının reçete edildiği tespit edilmiş olduğundan başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

21. Başvuranın açık ceza infaz kurumuna geçiş hakkının olduğu fakat psikolojik durumu nedeniyle Kurum İdaresi tarafından nakline izin verilmediği iddiası ile ailesinin ikamet ettiği şehre veya rehabilitasyon merkezine nakil talebine ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma tarihinin gelmiş olmasının kazanılmış hak teşkil etmediği, iyi halin belirlenmesine ilişkin mevzuat tarafından aranan diğer koşulların da sağlanması gerektiği ifade edilmiş olup İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvuranın iyi halli olmadığına ve açık ceza infaz kurumuna gönderilmesinin uygun olmadığına ilişkin karar verildiği, ayrıca başvurana ilişkin düzenlenen sağlık kurulu raporunda R tipi kapalı ceza infaz kurumuna naklinin gerektiğini belirten bir durumun bulunmadığı tespit edilmiş olduğundan başvuranın mezkûr iddia ve talebine ilişkin muhatap Kurum tarafından hak ihlaline varan bir uygulamanın gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

22. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye